

Izbori su praznik demokratije – građani, izađite na izbore

Ozbiljna politika je samo ona koja u svojim temeljima ima etiku

U nedelju, 4. oktobra, Bosna i Hercegovina ponovo staje pred ogledalo. Građani će birati članove Predsedništva BiH, poslanike u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH, Narodnu skupštinu Republike Srpske, predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH i skupštine deset kantona. Iza ovog suvoparnog nabiranja institucija krije se nešto mnogo jednostavnije i mnogo važnije: četiri godine naših života. Četiri godine odluka o platama i penzijama, o bolnicama i školama, o putevima, poslu, porezima, o tome da li će naša deca svoju budućnost tražiti ovdje ili negdje drugdje. O svemu tome odlučivaće ljudi koje izaberemo. Ili ljudi koje su izabrali drugi, jer mi nismo izašli. Kaže se da su izbori praznik demokratije. Ta rečenica je toliko puta ponovljena da je izgubila težinu, pa je vrijedi ponovo promisliti. Praznik nije običan dan. To je dan kada zajednica zastane, okupi se i potvrdi ono što joj je zajedničko. Na izborni dan svaki građanin, bez obzira na to da li je direktor ili radnik, profesor ili student, penzioner ili mladić koji glasa prvi put, ima tačno jedan glas. Ni više ni manje. Nema mnogo trenutaka u društvu u kojima smo zaista jednaki. Izborni dan je jedan od njih. Zato je on praznik: dan kada vlast, makar na nekoliko sati, ponovo pripada onima od kojih i potiče.

Zašto ljudi ne izlaze na izbore

Ipak, znamo kako izgleda stvarnost. Na prethodnim izborima tek nešto više od polovine upisanih birača iskoristilo je svoje pravo glasa. To znači da je skoro svaki drugi građanin prepustio drugima da odluče umjesto njega. Razlozi su poznati i nisu bez osnova. Mnogi su razočarani. Mnogi vjeruju da se ništa ne mijenja, da su obećanja ista iz ciklusa u ciklus, da je sve već unapred odlučeno. Neki su otišli iz zemlje, a neki su ostali, ali su se iznutra povukli iz javnog života, uvjereni da politika nije za „obične ljude“. Razumljivo je osjećati umor. Ali treba biti pošten prema sebi: apstinencija nije protest. Neizlazak na izbore ne šalje nikakvu poruku koju bi iko morao da čuje. Prazno mjesto u biračkom spisku ne broji se kao glas nezadovoljstva, već jednostavno nestaje. Kada pola birača ostane kod kuće, ne gubi „politika“, nego upravo oni koji su ostali kod kuće, jer njihova volja nije ušla u rezultat. Oni koji izlaze, a to su često najorganizovaniji, najdisciplinovaniji i najzainteresovaniji, dobijaju time nesrazmijerno veliku težinu. Mali procenat birača tako postaje odlučujući za sve. Postoji stara misao da oni koji su previše mudri da bi se bavili politikom bivaju kažnjeni tako što njima vladaju oni manje mudri. Ne mora čovjek da se bavi politikom kao profesijom, ali ne može sebi da priušti da je potpuno prepusti drugima. Jednom u četiri godine, nekoliko minuta na biračkom mjestu, to je najmanje što demokratija od nas traži, a ujedno i najviše što nam daje.

Glas kao odgovornost

Pravo glasa nije poklon. Ono je izboreno, u historiji često skupo plaćeno. Generacije prije nas živjele su u vremenima u kojima obični ljudi nisu imali nikakav uticaj na to ko njima upravlja. Danas to pravo uzimamo zdravo za gotovo, kao da će uvijek biti tu, bez obzira na to koliko ga koristimo. Ali institucije žive samo dok ih građani hrane učešćem. Demokratija u kojoj sve manje ljudi glasa postepeno postaje demokratija samo po imenu, da nekažemo prevara, ili demokratija nije moguća..., ona je uvijek u ime nekoga ili za nekoga. Glas nije samo pravo, on je i odgovornost. Odgovornost prema sebi, jer će odluke onih koje izaberemo direktno uticati na naš svakodnevni život. Odgovornost prema porodici, jer roditelji koji glasaju zapravo glasaju i za budućnost svoje djece. Odgovornost prema zajednici, jer niko ne živi sam: kvalitet doma zdravlja, stanje lokalnog puta, mogućnost da mladi pronađu posao u svom gradu, sve to zavisi od ljudi koji sjede u parlamentima i vladama. I još nešto: glas je osnov prava na kritiku. Građanin koji je glasao ima puno moralno pravo da sutra traži odgovornost od izabranih, da piše, govori, protestuje, zahtijeva. Onaj ko je izborni dan proveo kod kuće, također ima pravo na kritiku, ali mu je argument slabiji. Učešće daje snagu glasu i poslije izbora.

Nema savršenog izbora, ali uvijek ima izbora

Mnogi kažu: „Nemam za koga da glasam.“ Ta rečenica zaslužuje ozbiljan odgovor. Izbori nikada nisu bili traženje savršenog kandidata. Savršeni kandidati ne postoje, kao što ne postoje ni savršeni ljudi. Filozofi su davno utvrdili...Savršenstvo koje nosi određena ideja, nije ništa drugo nego mana same ideje... Izbori su odluka o pravcu: koji program je bliži onome što smatrate važnim, koji kandidat je pokazao više odgovornosti, koja stranka nudi više konkretnog, a manje praznih reči. Ponekad je izbor između boljeg i lošijeg, ponekad između lošeg i goreg. Ali i to je izbor, i on pravi razliku. Prije nego što odete na biračko mjesto, odvojite malo vremena. Pročitajte programe, uporedite obećanja s onim što su kandidati ranije radili, pitajte se šta je za vas zaista važno. Ne glasajte iz navike, straha ili inata, glasajte na osnovu promišljene odluke. Informisan birač je najveća zaštita od manipulacije, a manipulacija je u predizbornim kampanjama, nažalost, česta pojava. Ideja manipulacije i manipulacija idejama obilježje je svake predizborne kampanje svagdje u svijetu, pa i kod nas. Provjerite informacije, ne vjerujte svakoj senzacionalnoj objavi na društvenim mrežama i ne dozvolite da vas bilo ko pritiskom, ucijenom ili obećanjem usluge navodi kako da glasate. Vaš glas je tajan i pripada samo vama.

Mladima – uzmite budućnost za sebe i naslijeđe

Posebnu riječ dugujemo mladima. Upravo mladi najčešće ostaju kod kuće na izborni dan, a upravo se o njihovoj budućnosti najviše odlučuje. Kada mladi ne glasaju, političari to vrlo dobro primijećuju i tome prilagođavaju svoje prioritete. Grupa koja ne izlazi na izbore postaje grupa na koju se ne mora obraćati pažnja. Ako želite da se vodi računa o obrazovanju kojem treba vratiti obraz, zapošljavanju, stanovanju, mogućnosti da ostanete

i gradite život ovdje, morate pokazati da vas ima i da brojite. Prvi glas je poseban trenutak. Neka ne propadne. Idite na izbore...

Iseljenima i onima koji su daleko

Veliki broj građana Bosne i Hercegovine danas živi i radi u inostranstvu. Mnogi od njih i dalje imaju pravo glasa, a odluke koje se donose ovdje i dalje se tiču njihovih porodica, imovine i mogućnosti povratka. Ako ste ovih dana kod kuće, iskoristite to i izađite na biračko mesto. Glas iz dijaspore nije manje vrijedan od glasa onoga ko živi u zemlji: on je poruka da veza sa otadžbinom nije prekinuta.

Fer izbori zavise i od nas

Pošteni izbori nisu samo posao izborne komisije, posmatrača i institucija. Oni su posao svih nas. Svaki građanin koji izađe smanjuje prostor za zloupotrebe, jer je teško manipulirati izborima kada učestvuje velika većina. Svaki član biračkog odbora koji savjesno radi svoj posao, svaki posmatrač koji pažljivo prati proces, svaki birač koji prijavi nepravilnost, doprinosi tome da rezultat zaista odražava volju naroda. Visoka izlaznost je najbolji čuvar regularnosti.

Dan koji pripada svima

Bosna i Hercegovina je složena zemlja, sa mnogo nivoa vlasti, mnogo različitih pogleda i mnogo otvorenih pitanja. Upravo zato su izbori ovdje još važniji nego u mnogim drugim zemljama. Oni su legitiman, miran i civilizovan način da se razlike izraze i da se o budućnosti odlučuje glasačkim listićem, a ne na neki drugi način. Bez obzira na to kako gledamo na politička pitanja i za koga glasamo, zajednički nam je interes da odluke donosi što veći broj građana, jer samo takva vlast ima punu snagu i puni legitimitet. Zato, u nedelju, 4. oktobra, ponesite ličnu kartu, provjerite gdje je vaše biračko mjesto i odvojite nekoliko minuta za nešto što će trajati četiri godine. Povedite roditelje, podsjetite prijatelje, pozovite komšiju. Neka izborni dan zaista bude praznik: dan kada građani pokazuju da im nije svejedno. Vaš glas je vaš. Ne poklanjajte ga drugima time što ćete ostati kod kuće.

Izađite na izbore. Demokratija počinje od vas

Na kraju, treba reći i ovo: demokratija se ne završava na biračkom mjestu, ali bez njega ne može ni da počne. Izbori nisu jedini način da građani utiču na društvo, ali su osnov na kome počiva sve ostalo. Nakon što se glasovi prebroje, ostaje obaveza da pratimo rad onih koje smo izabrali, da ih podsjećamo na obećanja i da ih za četiri godine ocijenimo prema onome što su zaista uradili. Birač koji je izašao 4. oktobra time je stekao i pravo i obavezu da bude aktivan građanin sve do sledećih izbora. Često se govori o tome kakvu državu želimo, kakvo društvo i kakvu budućnost. Te rasprave su važne, ali ostaju samo riječi ukoliko se ne pretvore u djelo. Izlazak na izbore je najkonkretniji i najjednostavniji korak koji svako od nas može da napravi. On ne traži posebno znanje, novac ni položaj, traži samo malo vremena i malo volje. Društvo se ne mijenja odjednom, već odlukama miliona pojedinaca, a svaka od tih odluka ima svoju težinu. Zato neka ovogodišnji izbori

budu prilika da pokažemo zrelost, odgovornost i poštovanje prema sebi i jedni prema drugima. Neka kampanja prođe u duhu argumenata, a ne uvreda, neka izborni dan protekne mirno i dostojanstveno, a rezultat bude izraz volje što većeg broja građana. Ako tako bude, onda će izbori zaista biti ono što se o njima kaže, praznik demokratije. A taj praznik ne pripada strankama ni kandidatima, nego svim građanima bez obzira na rasu, vjeru i naciju.